

Det Anarkistiska Biblioteket

Krig - uttalanden af Tolstoj och Kropotkin

Krig - uttalanden af Tolstoj och Kropotkin
1905

Tidningen Brand #6 1905

sv.anarchistlibraries.net

1905

Några anse kriget som ett tillfälligt ondt, som genom internationella och diplomatiska mått och steg kan förbättras, utan att den inre ordningen i folkens lif däraf störes. Andra åter tycka kriget vara något fasansfullt, men lika oundvikligt som sjukdom och död. En tredje kategori betraktar kriget kallblodigt och anser det för en nödvändig och välgörande, följaktligen önskvärd företeelse. Alla dessa äro ense om, att kriget är oberoende af den mänskliga viljan - att all personlig åsikt måste vika för maktens bud.

Den första kategorien sammankallar fredskongresser och kommer till följande resolutioner:

- 1) Människorna böra öfvertygas om, att kriget står i strid mot allas inträsen och att freden är en välgärning;
- 2) för regeringarna bör framhållas fördelen af skiljedomstolar och därmed följande afväpning...

Predika för människor om krigets fasor och fredens välsignelser! Som om de icke kände dem! Och att uppmana regeringarna att upplösa arméerna och ersätta dem med skiljedomstolar, är lika fåfängt. Om dessa med oerhörda kostnader underhålla arméer, är det påtagligen emedan de anse sig ej kunna undvara dem.

Maxime du Camp föreslår följande:

- 1) En diplomatisk kongress skall årligen sammanträda för att undersöka folkens ställning till hvarandra, för att utjämna möjligen förefintliga svårigheter och döma i fall af latent konflikter;
- 2) krig skall förklaras först två månader efter den händelse, som framkallar det;
- 3) detta skall ske, sedan genom folkomröstning samtycke erhållits därtill af de nationer, som förbereda krig;
- 4) fiendtligheterna skola öppnas två månader efter krigsförklaringen.

Men nu frågas: hvem skulle kunna förhindra fiendtligheterna att börja? Hvem skall tvinga regeringarna att invänta bestämda tidpunkter?

»De andra staterna», svaras det.

Men dessa skola i sin tur tvingas, och på hvad sätt blir detta möjligt? »Genom den allmänna opinionen.»

Men om den allmänna opinionen kan tvinga regeringsmakten att vänta, kan den också tvinga den att alls icke förklara krig.

Skiljedomstolarna! Af dem väntar man mycket, och såsom bevis på hvad de redan uträttat uppräknas Alabama-frågan och den Karolinska ö-frågan. Schweiz, Belgien, Danmark, Holland yrka på skiljedomstolar. Monaco också, tänker jag. Skada blott att en obetydlighet fattas: Tyskland, Ryssland, Frankrike, Österrike ha icke förklarat sig för denna lösning. Hvad människorna lätt låta bedraga sig, då egen fördel är med i spelet! Att förutsätta, att stridigheterna mellan Ryssland och Polen, England och Irland, Österrike och Ungarn, Frankrike och Tyskland kunna utjämnas på försonlig väg, det är som skulle man föreslå handelsmän och bankirer att ingenting sälja utöfver inköpspris! Förslaget till regeringarna, att ej använda sin styrka, är att råda dem till själfmord. Det är föga antagligt, att de följa det.

Då jag var barn, inbillade amn mig, att jag blott behöfde strö några saltkorn på en fogels stjärt för att lyckas fånga den. Jag insåg dock snart nog, att det ena var lika svårt som det andra. Om en fogel har vingar och icke vill bli fångad, låter den ej strö salt på sig; det karaktäristiska för den är att flyga. Det karaktäristiska för regeringen är att befalla och icke att lyda; de skola aldrig frivilligt afsäga sig makten. Och som det är armén som ger makten, skola de aldrig afsäga sig armén och dess hufvudbetydelse: kriget.

Påstår man emellertid, att lösningen af problemet utslutande ligger i den personliga ställning, som hvarje människa intar till den moraliska och religiösa fråga, som uppställts, nämligen frågan om värneplikens berättigande eller icke, så rycka de lärde på axlarna och värdigas icke svara. Med långa tal och digra böcker tro de sig finna lösningen af frågan, och regeringarna låtsas skänka dem sin sympati och uppmuntran på samma sätt som de låtsas uppmuntra nykterheten, fastän de mestadels lefva af folkens fylleri, eller som de låtsas beskydda undervisning, frihet, konstitution och kristendom, fastän deras stykra ligger i okunnighet och frånvaro af frihet och fastän kristendomen står i uppenbar strid mot all regering. Yrkanden på fred och afväpning komma regeringarna väl till pass: de lura folken och afvända deras tankar

från hufvudfrågan: skall man eller skall man icke underkasta sig värneplikten?

Den andra kategoriens sätt att se är mera tragiskt. De fasa för kriget, men anse detsamma så oundvikligt, att de hvarken se eller söka någon befrielse från detta förtviflade läge.

»Tänk om arméerna skulle fordra räkenskap af regeringarna för hvarje förklaradt krig! Om de nekade att utan anledning låta döda sig!» utropade den genialiske Guy de Maupassant, och tillade svårmodigt: - » men den dagen kommer nog aldrig!»

Tolstoj.

Det är icke det militära herraväldet, som Tyskland, Frankrike, Ryssland, England eller Österrike söka erhålla; målet för deras täflan är behärska det af världsmarknaden. Det är rätten att påtvinga sina grannar sina varor och sin tulltariff, rätten att utplundra de folk, som ännu äro efterblifna i industriellt hänseende: privilegiet att anlägga järnvägar hos dem, som inga ha, för att under denna förevändning bli herre öfver marken; - rätten äntligen att då och då frånrycka en granne antingen en hamn för att göra handeln lifligare, eller en provins för att skaffa sig afsättningsort för sitt öfverskott af varor.

När vi nu till dags bekriga hvarandra, så sker det för att tillförsäkra våra stora industriidkare en vinst på 30 proc., för att garantera finansbaronerna herraväldet öfver börsen och aktieägarne i gruf- och järnvägsbolagen räntor på 100,000 francs.

Låt oss vara ärliga. Skiljedomsstolar, förminskning af de stående härarna, afväpning - allt detta är vackra drömmar, men utan någon som helst praktisk betydelse. Endast revolutionen skall kunna göra ett slut på striderna om världsmarknaden genom att gifva arbetsinstrumenterna, maskinerna, råmaterialen och hela den sociala rikedommen åter till de producerande klasserna samt organisera hela produktionen så, att den tillfredställer deras behof, som producera allt.

P. Kropotkin.